

P.Z. br. 678

HRVATSKI SABOR

KLASA: 501-01/19-01/03

URBROJ: 65-19-02

Zagreb, 15. srpnja 2019.

ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA

PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA

Na temelju članka 178. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od neionizirajućeg zračenja*, koji su predsjedniku Hrvatskoga sabora podnijeli Snježana Sabolek i Damjan Vucelić, zastupnici u Hrvatskom saboru, aktom od 11. srpnja 2019. godine.

U radu Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, sudjelovat će predlagatelji prijedloga zakona.

PREDSJEDNIK
Gordan Jandroković

P.Z. br. 678

HRVATSKI SABOR

Zastupnica Snježana Sabolek

Zastupnik Damjan Vucelić

U Zagrebu, 11. srpanj 2019.

Hs**NP*501-01/19-01/03*653-19-01**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 – HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 11-07-2019		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
501-01/19-01/03	65	
Uredžbeni broj:	Pril.	Vrij.
653-19-01	1	10

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

Predmet: Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od neionizirajućeg zračenja

Na temelju članka 85. Ustava Republike Hrvatske (NN 85/10 – pročišćeni tekst i 05/14 – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske) i članka 172. Poslovnika Hrvatskoga sabora (NN 81/13, 113/16, 69/17, 29/18), podnosimo Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti od neionizirajućeg zračenja

Sukladno članku 174. stavku 2. Poslovnika Hrvatskog sabora, u postupku donošenja Zakona na sjednici Hrvatskog sabora i njegovih radnih tijela, sva potrebna obrazloženja dati će zastupnici Snježana Sabolek i zastupnik Damjan Vucelić

ZASTUPNICI

Snježana Sabolek

Damjan Vucelić

ZASTUPNICI SNJEŽANA SABOLEK I DAMJAN VUCELIĆ

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD
NEIONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA**

Zagreb, srpanj 2019.

IV. PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NEIONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje Zakona o zaštiti od neionizirajućeg zračenja sadržana je u članku 2. stavku 4. podstavku 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE UREĐUJU PREDLOŽENIM ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Zaštita od neionizirajućeg zračenja u Republici Hrvatskoj uređena je Zakonom o zaštiti od neionizirajućih zračenja (Narodne novine 91/2010, 114/2018). Neionizirajuće zračenje jesu elektromagnetska polja i elektromagnetski valovi frekvencije niže od 3.000.000 GHz ili ultrazvuk frekvencije niže od 500 MHz koji u međudjelovanju s tvarima ne stvaraju ione. U Republici Hrvatskoj kao i u cijelom svijetu u snažnom je porastu broj uređaja i postrojenja koji proizvode različite vrste zračenja koje u interakciji s materijom ne uzrokuju ionizaciju atoma i molekula. Takvi uređaji upotrebljavaju se u brojnim ljudskim djelatnostima: gospodarstvu, proizvodnji, trgovini, prometu, elektroničkim komunikacijama, znanosti, obrani, medicini i u kućanstvu. Samo neki od tih uređaja su: radari, prijenosni telefoni (mobiteli), mikrovalne pećnice, dalekovodi, različite antene, odašiljači, solariji, laseri u zdravstvu, laseri u industriji zabave, radio i televizijski prijemnici, osobna računala, uređaji za dijatermiju u terapiji, i slično.

Osim prirodnih izvora elektromagnetskih polja u okolišu, na koje smo se evolucijski adaptirali, sve više raste broj umjetnih izvora elektromagnetskih polja različitih tehničkih značajki i različitih utjecaja na ljude i okoliš. Posljednjih dvadesetak godina svjedoci smo intenzivnog razvoja bežičnih komunikacijskih mreža, tržišnog natjecanja u uvođenju novih mobilnih usluga koje zahtijevaju sve veće i veće brzine prijenosa podataka, pa time i dramatičnog porasta broja korisničkih uređaja mobilne telefonije. Time se bitno povećava kontinuirana, dugotrajna izloženost stanovništva radio frekvencijskom elektromagnetskom zračenju, pa je cilj ove izmjene Zakona, postaviti kvalitetnije standarde zaštite zdravlja stanovništva, uzimajući u obzir preporuke relevantnih europskih institucija i pozitivnu praksu europskih zemalja koje su u svoju legislativu uspješno implementirale navedene preporuke.

Porastom broja izvora neionizirajućeg zračenja u prostoru raste i broj pritužbi građana, prijava sanitarnoj inspekciji Ministarstva zdravstva i građevinskoj inspekciji Ministarstva graditeljstva i prostornoga uređenja, zbog načina na koji su izvori neionizirajućeg zračenja postavljeni u prostoru. Na opseg problema kontinuirano ukazuje i Ured pučkog pravobranitelja u svojim godišnjim izvješćima Hrvatskom saboru.

Nedvojbeno je da postoje problemi u provedbi važećeg Zakona i posebnih propisa iz područja gradnje i prostornoga uređenja kada je riječ o smještaju izvora u prostor, posebice antenskih stupova i krovnih prihvatila baznih stanica mobilne telefonije. Zbog toga se ovom izmjenom Zakona pobliže definira postojeća mjera smještaja izvora (Članak 7. točka 7. Zakona) pri čemu se pridaje osobita važnost određivanju i poštivanju uvjeta smještaja izvora neionizirajućeg zračenja u prostor u skladu s načelom predostrožnosti. U tom smislu se uvažavaju preporuke iz Rezolucije Europskog parlamenta

2008/2211 (INI) *Health concerns associated with electromagnetic fields*, kojom se traži da se na temelju dogovora zainteresiranih strana industrije, javne vlasti i udruga građana odrede kriteriji za postavljanje izvora neionizirajućeg zračenja, kako bi se osiguralo da barem školske i predškolske ustanove, domovi umirovljenika i zdravstvene ustanove budu koliko je moguće manje izložene, odnosno na posebno određenoj udaljenosti od izvora.

Nedostatak važećeg Zakona očituje se i u odsustvu edukacije stanovništva o štetnosti i zdravstvenim rizicima uslijed prekomjerne izloženosti elektromagnetskim poljima koje emitiraju izvori u svakodnevnoj uporabi. Ovim izmjenama Zakona uvodi se nova mjera redovnog provođenja edukacije i informiranja stanovništva, posebice djece i mladih, o mogućim i dokazanim štetnim učincima neionizirajućeg zračenja na zdravlje, mjera označavanja izvora neionizirajućeg zračenja znakovima upozorenja sukladno klasifikaciji potencijalne opasnosti, te obveza davanja uputa za ispravno korištenje prilikom stavljanja izvora u promet. Obveznici provedbe ove mjere su Ministarstvo nadležno za zdravstvo te pravne i fizičke osobe koje stavljaju u promet izvore neionizirajućeg zračenja.

Uz podizanje svijesti stanovništva o mogućim štetnim učincima kontinuirane dugotrajne izloženosti neionizirajućem zračenju u svakodnevnoj uporabi, ovim izmjenama Zakona implementiraju se najnovije preporuke Europskog parlamenta i Vijeća Europe, te slijedi pozitivna praksa drugih zemalja Europske unije, čime će se postići bolja prevencija i veće povjerenje javnosti u sustav zaštite od neionizirajućeg zračenja. Ovim izmjenama preciznije se definira podjela područja izloženosti sa svrhom snižavanja dozvoljenih razina zračenja u prostorijama gdje borave posebno osjetljive skupine stanovništva: dojenčad, djeca, maloljetnici, trudnice, bolesnici i osobe koje su posebno osjetljive na elektromagnetska zračenja.

Europsko vijeće 12. srpnja 1999. godine usvojilo je preporuke 1999/519/EC (Council Recommendation of 12 July 1999 on the limitation of exposure of the general public to electromagnetic fields (0 Hz to 300 GHz) u cilju preventivnog ograničenja ozračenja stanovništva od izlaganja elektromagnetskim poljima. Svrha tih preporuka je utvrđivanje europskih okvira za nacionalne strategije i norme mjera zaštite u cilju osiguranja visoke razine zaštite radnika i stanovništva, ali i za zakonodavstvo Europske unije u odnosu na izlaganje ljudi neionizirajućem zračenju. Preporuke su utemeljene na uputama Međunarodnog povjerenstva za neionizirajuće zračenje (ICNIRP) utemeljene na znanstvenim spoznajama o toplinskim učincima kratkotrajne izloženosti ljudi neionizirajućem zračenju na ljude. Na temelju tih smjernica u postojećim podzakonskim propisima ovoga Zakona utvrđene su granice najveće dopuštene razine neionizirajućeg zračenja. S obzirom da su smjernice ICNIRP-a, donesene 1998 g., temeljene samo na kratkotrajnim toplinskim učincima, odnosno zagrijavanju tkiva uslijed dovoljne apsorpcije elektromagnetske energije u ljudskom tijelu, što dovodi do porasta temperature, ovom se izmjenom zakona primjenjuje preporuka ICNIRP-a da se u slučaju prepoznavanja rizika i bioloških učinaka dugotrajne izloženosti donesu druge mjere za izbjegavanje ili smanjenje rizika.

S obzirom na sve navedeno, ovom izmjenom se u Zakon ugrađuju načela:

- načelo predostrožnosti
- načelo ograničenja i dovoljnosti (optimizacija)
- načelo uključenosti

Prema Svjetskoj zdravstvenoj organizaciji (WHO) "načelo predostrožnosti" je "Politika upravljanja rizicima koja se primjenjuje u uvjetima s visokim stupnjem znanstvene nesigurnosti, što

odražava potrebu za poduzimanjem mjera za potencijalno ozbiljan rizik, ne čekajući rezultate znanstvenih istraživanja." Pojednostavljeno, kada postoje bilo kakve indicije potencijalnih pojava, pa i ako se u tom trenutku ne može potvrditi njihova povezanost, bolje je pokrenuti akcije kontrole nego preuzeti rizik nečinjenja.

Načelo ograničenja i dovoljnosti izlaganja neionizirajućem zračenju ostvaruje se utvrđivanjem gornje granice dopuštene izloženosti ljudi neionizirajućem zračenju, primjenom granica za najveću razinu neionizirajućeg zračenja koju smije emitirati izvor neionizirajućeg zračenja i optimalizacijom. Optimizacija podrazumijeva smanjivanje razine neionizirajućeg zračenja koju emitira izvor toliko nisko koliko je to tehnički, ekonomski i razumno moguće. Tim načelom primjenjuje se princip ALARA (As Low as Reasonably Achievable) koji podrazumijeva snižavanje emisije elektromagnetskih polja na moguću najnižu razinu a da se pritom ne smanjuje funkcionalnost usluge. Vijeće Europe također preporučuje poštivanje ovog načela u Rezoluciji 1815 (2011) *The potential dangers of electromagnetic fields and their effects on the environment*, točka 8.4.3.

Načelo uključenosti podrazumijeva uključivanje lokalnih i regionalnih vlasti, te udruženja civilnog društva u planiranju i realizaciji. Ovo područje pobliže regulira Arhuška konvencija o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju te pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša, a koju je Hrvatski Sabor ratificirao 2007. godine.

Nadalje, važno je istaknuti da u nacionalnim propisima u svijetu postoji još uvijek neujednačenost u pogledu zakonskog uređenja pojedinih dijelova spektra, pa čak i oklijevanje u donošenju propisa iz ovog područja, budući da se ulazi u tržišne interese određenih skupina: od proizvođača uređaja koji proizvode neionizirajuća zračenja koji su zainteresirani za njihovu proliferaciju i neograničavani promet i uporabu, do samih korisnika koji često nesvjesno zagovaraju uporabu uređaja ignorirajući ili ne mareći za mogućnost bilo kakvih štetnih posljedica uporabe.

Potreba zaštite zdravlja djece i trudnica od negativnih utjecaja različitih fizikalnih i kemijskih faktora iz okoliša, zbog nagloga tehnološkog razvoja, postalo je u mnogim razvijenim zemljama prioritetno pitanje. Pri tome se poseban naglasak daje oprezu i preventivnoj zaštiti ljudskog zdravlja.

Jedan je od vrlo važnih javnozdravstvenih problema jest zaštita djece i trudnica od neionizirajućih zračenja elektromagnetskih polja od 0 do 300 GHz. Dok se u mnogim europskim zemljama tim problemom bave liječnici i njihove udruge, relevantna stručna povjerenstva, znanstvenici i znanstveni instituti, političari i političke stranke, različite udruge i drugi - u Hrvatskoj se tome, na žalost, ne pridaje dovoljno medicinske važnosti. Izmjenom Zakona o zaštiti od neionizirajućeg zračenja (N.N. br. 105/1999) ukinuto je Povjerenstvo za neionizirajuće zračenje i zadaće Zavoda za zračenje. U izvješću Ureda pučkog pravobranitelja iz 2016. godine ukazuje se na potrebu jače suradnje Ministarstva nadležnog za zdravstvo s drugim središnjim tijelima državne uprave nadležnim za zaštitu okoliša, energetiku, graditeljstvo i prostorno uređenje, te izradu novih propisa u skladu s Kodeksom savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata, kako bi se unapređenje preventivnih i zaštitnih mjera izvršilo na transparentan način te kako bi u tome sudjelovali predstavnici zainteresirane i stručne javnosti. Stoga se ovom izmjenom Zakona definira uvođenje i rad Koordinacijskog tijela za neionizirajuće zračenje u skladu sa Strategijom razvoja javne uprave za razdoblje od 2015. do 2020. godine, odnosno ciljevima uspostave bolje horizontalne koordinacije tijela javne uprave. U tom smislu dobro je spomenuti da Republika Slovenija, kao i druge zemlje članice Europske unije, ima Institut za neionizirajuća zračenja (Institut za neionizirna sevanja).

Činjenica je da se o biološkim učincima dugotrajne izloženosti zračenju radio frekvencijskih elektromagnetskih polja intenzivno provode istraživanja kao i da o tome još uvijek nema potpunog suglasja u znanstvenoj zajednici. Uz studije koje nisu utvrdile štetne utjecaje, postoje i veliki broj studija koje nedvosmisleno utvrđuju povećani rizik za pojavu malignih oboljenja kao i brojnih neuro vegetativnih simptoma.

Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) je na osnovi rezultata dvogodišnjih opsežnih istraživanja provedenih u 14 zemalja od strane svoje Međunarodne agencije za istraživanje raka (IARC), proglasila radio frekvencijska elektromagnetska polja **potencijalnim karcinogenom za ljude (Grupa 2B)** i promijenila raniju klasifikaciju da nema dokaza o štetnosti. Također, brojnim je izvješćima i publikacijama tijekom niza godina, posebice nizom tematskih brojeva edicije: "Zdravstvena mjerila za okoliš" (Environmental Health Criteria) prikupila i objavila rezultate znanstvenih istraživanja po pojedinim područjima, sa svrhom sustavnog i argumentiranog prikaza mogućih štetnih učinaka neionizirajućeg zračenja s preporukama za poduzimanje mjera zaštite, primjerice:

1. Nonionising Radiation Protection, (No. 25)
2. Electromagnetic Fields (No.137.)
3. Extremely Low Elektromagnetic Fields (No.35.)
4. Lasers and Optical Radiation (No.23,)
5. Magnetic Fields (No.69.)
6. Radiofrequency and Microwaves (No.16.)
7. Ultrasound (No.22.)
8. Ultraviolet Radiation (No.160,).
9. IARC Monographs on the Evaluation of Cancerogenics Risks to Humans , Volume 102 (2013)
10. Establishing a Dialogue on Risks from Electromagnetic Fields , Radiation Environmental Health Departament of Protection of the Human Environment (2002).

Objavljene su međunarodne publikacije s opširnim prikazom spoznaja o učincima neionizirajućeg zračenja:

1. EC Brussels: Public Health and Safety at Work: Non-ionizing radiation; Sources, Exposure and Health Effects (1996.),
2. European Academy for Environmental Medicine: EUROPEAM EMF Guideline 2016 for the prevention, diagnosis and treatment of EMF-related health problems and illnesses, Volume 31, Issue 3 (2016.),
3. BIOINITIATIVE 2012: Electromagnetic Fields, Pulsed Radiofrequency Radiation, and Epigenetics: How Wireless Technologies May Affect Childhood Development, May 15th, (2017.).

Donesene su rezolucije i preporuke s ciljem zaštite stanovništva od prekomjerne izloženosti, s posebnim naglaskom na zaštitu djece i mladih:

1. European Parliament resolution of 2 April 2009 on health concerns associated with electromagnetic fields (2008/2211(INI)),
2. European Parliament resolution of 4 September 2008 on the mid-term review of the European Environment and Health Action Plan 2004-2010 (2007/2252(INI)),
3. Council Europe Resolution 1815 (2011) The potential dangers of electromagnetic fields and their effects on the environment.

Europska komisija također prati primjenu ovih preporuka u državama članicama i povremeno zahtjeva izvješća o razini i načinu provedbe zaštite od neionizirajućeg zračenja.

Takva izvješća polazište su za izgradnju međunarodne i nacionalne strategije za zaštitu od neionizirajućeg zračenja. Praćenje međunarodnih propisa, preporuka i standarda, izrada izvješća, te razvoj sustava i izrada prijedloga nacionalne strategije i planova iz područja zaštite od neionizirajućeg zračenja, ovom izmjenom Zakona stavlja se u nadležnost Koordinacijskog tijela za neionizirajuće zračenje.

Ovom izmjenom Zakona namjerava se postići usklađenje hrvatskog zakonodavnog okvira zaštite od neionizirajućeg zračenja s najboljim primjerima dobre prakse zemalja članica Europske unije i preporukama gore navedenih rezolucija. Na jedinstven i sustavan način namjerava se osigurati zaštita života i zdravlja ljudi, bez obzira na vrstu, intenzitet, podrijetlo i namjenu izvora neionizirajućeg zračenja. Ovom izmjenom Zakona ostvaruje se uspostava bolje zaštite stanovništva, primjenom obvezujućih mjera i smjernicama za daljnje unapređenje sustava zaštite, te učinkovitosti tijela koja sudjeluju u njihovoj provedbi.

Ipak, Zakon nije zamišljen kao restriktivan, kao propis koji će onemogućiti tehnološki napredak, razvoj telekomunikacijske i druge infrastrukture, te uporabu brojnih uređaja koji proizvode neionizirajuće zračenje. Cilj predloženih izmjena Zakona je urediti ovo područje.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU ZAKONA

Za provedbu ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna sredstva u Državnom proračunu. Iako se Prijedlogom zakona predviđa i osnivanje Koordinacijskog tijela, dodatna sredstva za njegov rad nisu potrebna, budući da su članovi Koordinacijskog tijela predstavnici nadležnih ministarstava i ostalih tijela javne vlasti.

Prijedlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od neionizirajućeg zračenja

Članak 1

U Zakonu o zaštiti od neionizirajućeg zračenja („Narodne novine“ br. 91/10, 114/18) članak 2. mijenja se i glasi:

„Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje“:

- *neionizirajuće zračenje* jesu elektromagnetska polja i elektromagnetski valovi frekvencije niže od 3.000.000 GHz ili ultrazvuk frekvencije niže od 500 MHz koji u međudjelovanju s tvarima ne stvaraju ione,
- *elektromagnetski val* jesu titraji međusobno povezanih električnog i magnetskog polja koji se šire prostorom,
- *frekvencija* jest broj titraja u jednoj sekundi, a izražava se jedinicom herc (Hz),
- *ultrazvuk* jest zvuk čija je frekvencija viša od granice čujnosti ljudskog uha, tj. zvuk frekvencije iznad 20 kHz,
- *optičko zračenje* jesu elektromagnetski valovi frekvencije od 300 GHz do 3.000.000 GHz,
- *koherencija* jest svojstvo elektromagnetskog vala da između dviju točaka u prostoru i vremenu postoji odnos konstantne faze titranja,
- *koherentno elektromagnetsko zračenje* jest zračenje kod kojeg je u smjeru širenja održana koherencija na duljini većoj od 1 mm,
- *izvor neionizirajućeg zračenja* jest svaki uređaj koji proizvodi jednu ili više vrsta neionizirajućeg zračenja,
- *laser* jest izvor neionizirajućeg zračenja koji odašilje usmjereno koherentno elektromagnetsko zračenje u idealnim uvjetima na jednoj frekvenciji, a stvarno u uskom pojasu frekvencija u optičkom području,
- *promet izvora neionizirajućeg zračenja* jest: proizvodnja, nabava, prodaja, prijenos, prijevoz, provoz, prerada, uvoz, iznajmljivanje, nasljeđivanje, ustupanje i održavanje,
- *temeljni zahtjevi* za uređaje koji proizvode neionizirajuće zračenje jesu sigurnost, točnost, izdržljivost, utjecaj na okoliš, kontrola količine zračenja koje proizvode, odgovarajuće oznake značajki uređaja, pripadajuća dokumentacija te upute za uporabu,
- *rukovatelj* jest osoba koja radi, rukuje ili je odgovorna za uporabu izvora neionizirajućeg zračenja,
- *ovlaštena pravna osoba* jest pravna osoba koju je ministar nadležan za zdravstvo rješenjem ovlastio za obavljanje stručnih poslova zaštite od neionizirajućeg zračenja.
- *građevinsko područje* je područje određeno prostornim planom, na kojemu je izgrađeno naselje i područje planirano za uređenje, razvoj i proširenje naselja, a pobliže je definirano propisima prostornog uređenja.

Članak 2

U članku 4. briše se točka i dodaju riječi:

„i uključenosti“.

Članak 3.

Članak 5.

U članku 5. iza riječi „smanjuju“ dodaje se riječ „mogući“, te iza riječi „neionizirajućeg zračenja i“ dodaje se riječ „drugih“.

Članak 4.

Članak 6. mijenja se i glasi

Načelo ograničenja i dovoljnosti izlaganja neionizirajućem zračenju ostvaruje se utvrđivanjem gornje granice dopuštene izloženosti ljudi neionizirajućem zračenju, primjenom tih granica za najveću razinu neionizirajućeg zračenja koju smije emitirati izvor neionizirajućeg zračenja i optimizacijom.

Optimizacija granica iz stavka 1. ovoga članka podrazumijeva smanjivanje razine neionizirajućeg zračenja koju emitira izvor toliko nisko koliko je to tehnički, ekonomski i razumno moguće.

Granice najveće dopuštene razine neionizirajućeg zračenja utvrđuju se za pojedino područje izloženosti koje je definirano ovim Zakonom, na temelju preporuka međunarodnih i nacionalnih zdravstvenih organizacija, uz uvjet da ne mogu biti veće od pet najnižih granica koje su propisale druge zemlje Europske unije.

Granice zračenja utvrđene na temelju ovoga Zakona ne primjenjuju se na medicinsko izlaganje neionizirajućem zračenju u svrhu dijagnostike i terapije koje je klinički opravdano.

Članak 5.

Iza članka 6. dodaje se novi članak 6.a koji glasi:

Članak 6.a

Načelo uključenosti ostvaruje se uključivanjem i aktivnim sudjelovanjem lokalnih i područnih (regionalnih) vlasti, mjesne samouprave i građanskih organizacija u planiranju i realizaciji zaštite od neionizirajućeg zračenja.

Članak 6.

U članku 7. točka 5. mijenja se i glasi:

5. označivanje izvora neionizirajućeg zračenja i područja profesionalne izloženosti znakovima upozorenja sukladno klasifikaciji međunarodne agencije za istraživanje raka i posebnim propisima,

U točki 7. iza riječi „smještaj“, dodaju se riječi „u prostoru“

dodaju se točke 8. i 9. koje glase:

8. redovno provođenje informiranja i edukacije ljudi, posebice djece i mladih, o mogućim i dokazanim štetnim učincima neionizirajućeg zračenja na zdravlje

9. javno objavljivanje podataka o lokacijama i vrstama izvora neionizirajućeg zračenja

Dosadašnje točke 8. - 13. postaju točke 10-15.

Članak 7.

Članak 8. mijenja se i glasi:

Izvori elektromagnetskih polja ili uređaji, postrojenja i građevine koji sadrže izvore elektromagnetskih polja smiju se upotrebljavati i stavljati u promet samo ako ispunjavaju temeljne zahtjeve sukladno njihovoj namjeni, uvjete za smještaj u prostoru i u uvjetima primjene ne zrače i ne izlažu ljude zračenju iznad graničnih razina propisanih za elektromagnetska polja.

Temeljne zahtjeve za izvore, uređaje, postrojenja i građevine koje sadrže izvore elektromagnetskih polja iz stavka 1. ovoga članka te granične razine tih polja, postupke njihova provjeravanja i uvjete za dobivanje ovlasti za obavljanje tih postupaka propisat će pravilnikom, uz prethodno pribavljen mišljenje Koordinacijskog tijela iz čl. 25 ovoga Zakona, ministar nadležan za zdravstvo.

Granične razine iz stavka 1. i 2. ovoga članka utvrđuju se za područja izloženosti koja se u smislu ovoga Zakona i provedbenih propisa ovoga Zakona dijele na:

1. Javna područja: sva područja izvan građevinskih područja, na koja nije ograničen slobodan pristup općoj populaciji, a koja nisu u području povećane osjetljivosti i području posebne osjetljivosti,
2. Područja povećane osjetljivosti: svi otvoreni i zatvoreni prostori unutar građevinskog područja,
3. Područja posebne osjetljivosti: svi zatvoreni prostori unutar područja povećane osjetljivosti, a koji služe za boravak djece i starijih osoba (predškolske i školske ustanove, domovi, bolnice, lječilišta, rodilišta, stambeni prostori i drugi smještajni objekti, te drugi prostori namijenjeni za boravak dulji od 6 sati dnevno, odnosno 30 sati tjedno),
4. Područje profesionalne izloženosti: je područje u neposrednoj blizini izvora, koje mora biti propisno označeno, unutar kojega može biti izložen radnik koji je upoznat s mogućnošću izlaganja i čija je izloženost kontrolirana.

Članak 8.

Iza članka 8. dodaje se novi članka 8.a koji glasi:

U svrhu osiguranja preventivne zaštite zdravlja ljudi, u planovima prostornog uređenja propisuju se uvjeti za smještaj izvora neionizirajućeg zračenja, odnosno uređaja, postrojenja i građevina iz članka 8. ovoga Zakona.

Za izvore neionizirajućeg zračenja koji stvaraju elektromagnetsko polje frekvencije 0,9 - 10 GHz u uvjetima iz stavka 1. ovoga članka propisuje se minimalna horizontalna i vertikalna udaljenost od područja posebne osjetljivosti koja ne može biti manja od 100 m (horizontalno) i 10 m (vertikalno) iznad nadmorske visine najviše mjerljive točke područja posebne osjetljivosti koje se nalazi na udaljenosti manjoj od 500 m od tog izvora.

Prilikom izdavanja posebnih uvjeta za gradnju kojom se utječe na promjene granica javnog područja i/ili područja povećane osjetljivosti i/ili područja posebne osjetljivosti, odnosno kojom se mijenja utjecaj pojedinog postojećeg izvora na okoliš, javnopravno tijelo koje prema posebnim propisima kojima se uređuje područje elektroničkih komunikacija utvrđuje posebne uvjete u postupku izdavanja lokacijske dozvole, odnosno izdaje potvrdu glavnog projekta, dužno je propisivati uvjete za rekonstrukciju ili premještanje tog izvora.

Članak 9.

U članku 13. stavku 1

iza točke stavlja se zarez i dodaje „te ne smiju biti izloženi dulje od 8 sati dnevno, odnosno 40 sati tjedno“.

Članak 10.

U članku 14. stavku 1. mijenja se i glasi:

„Izvore elektromagnetskih polja za koje je obvezna dozvola za uporabu i promet, uvjete za izdavanje dozvole, rokove važenja i uvjete za produženje rokova važenja dozvole te troškove izdavanja dozvole utvrdit će pravilnikom, uz prethodno pribavljeno mišljenje Koordinacijskog tijela iz čl. 25 ovoga Zakona, ministar nadležan za zdravstvo.“

Članak 11.

U članku 15. iza stavaka 2. dodaje se novi stavak 3 koji glasi:

„Uz zahtjev iz stavka 2. ovoga članka, za izvor neionizirajućeg zračenja za čije je postavljanje ili rekonstrukciju prethodilo građenje građevine ili izvođenje radova na postojećoj zgradi ili građevini, pravna, odnosno fizička osoba obvezna je priložiti uporabnu dozvolu za tu građevinu, odnosno radove, koju nadležno upravno tijelo izdaje na temelju propisa kojima se uređuje gradnja, te suglasnost jedinica lokalne, odnosno mjesne samouprave, čije se područje nalazi u krugu do 500 m od tog izvora.“

Članak 12.

Iza članka 15., dodaje se novi članak 15 a. koji glasi:

Članak 15. a

„Odredbe članka 14. i 15. ovoga Zakona odnose se na svaki pojedini novi i zatečeni izvor koji se rekonstruira, odnosno kojemu se mijenjaju svojstva i tehničke značajke sukladno odredbama ovoga Zakona i provedbenim propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.“

Članak 13.

U članku 24. iza stavka 2. dodaje se stavak 3 koji glasi:

„Ministarstvo nadležno za zdravstvo objavljuje na svojoj internet stranici sve podatke iz članka 26. stavka 2. ovoga Zakona osim podataka čija je javnost ograničena posebnim propisom. „

Članak 14.

Naslov iznad članka 25. kao i članaka 25. a i b mijenjaju se i glase:

„Koordinacijsko tijelo“

Članak 25.

Radi praćenja stanja zaštite od neionizirajućih zračenja, zauzimanja stavova i predlaganja mjera u redovitim uvjetima i pri izvanrednim događajima Vlada Republike Hrvatske imenuje Nacionalno koordinacijsko tijelo za zaštitu od neionizirajućeg zračenja (u daljnjem tekstu: Koordinacijsko tijelo).

Članak 15.

Iza članka 25. dodaju se članci 25.a i 25.b koji glase:

Članak 25.a

Koordinacijsko tijelo provodi politiku zaštite ljudi od neionizirajućeg zračenja utvrđenu odredbama ovoga Zakona i drugih propisa.

Koordinacijsko tijelo ima 13 članova, a čine ga: predstavnici ministarstva nadležnog za zdravstvo, po jedan ili više predstavnika drugih središnjih tijela javne uprave nadležnih za telekomunikacije, mrežne djelatnosti, promet, graditeljstvo, prostorno uređenje, zaštitu okoliša, obrazovanje, unutrašnje poslove i civilnu zaštitu, predstavnik zavoda za javno zdravstvo, predstavnik instituta za medicinska istraživanja i medicinu rada te predstavnici udruga u čijem je djelokrugu promicanje zaštite ljudi od elektromagnetskog zračenja.

U provođenju politike zaštite od neionizirajućeg zračenja Koordinacijsko tijelo:

1. prati i uspoređuje međunarodne propise, preporuke i standarde te surađuje s istraživačkim ustanovama u svrhu poticanja istraživanja koja podupiru provedbu ovoga Zakona,
2. razvija i vodi sustav za praćenje, unapređenje i kontrolu stanja zaštite od neionizirajućih zračenja,
3. vodi evidencije o izvorima neionizirajućih zračenja, osobama koje rade s tim izvorima, stupnju njihove izloženosti, zdravstvenoj sposobnosti za rad i stupnju izloženosti pučanstva, odnosno pojedinih grupa iz pučanstva,
4. izrađuje analize i izvješća o stanju u prostoru i učinkovitosti provedbe propisa,
5. koordinira izradu prijedloga nacionalnih strategija i planova iz područja zaštite od neionizirajućeg zračenja,
6. daje mišljenja i prijedloge u postupcima donošenja propisa iz područja zaštite od elektromagnetskih zračenja i upravnim postupcima ministarstva nadležnog za zdravstvo,
7. izrađuje stručne podloge i daje mišljenja u postupcima izrade prostornih planova,
8. sudjeluje u izradi stručnih podloga za nastavne programe i planove za dopunsku izobrazbu rukovatelja koji rade s izvorima neionizirajućih zračenja,
9. priprema edukativne i promotivne materijale za potrebe edukacije i informiranja pučanstva o mogućim i dokazanim štetnostima neionizirajućeg zračenja, posebice djece i mladih, od strane ministarstva nadležnog za zdravstvo i ministarstva nadležnog za obrazovanje,
10. obavlja i druge poslove koji su mu stavljeni u nadležnost.

Koordinacijsko tijelo ustrojava se kao zasebna unutarnja ustrojstvena jedinica ministarstva nadležnog za zdravstvo.

Koordinacijsko tijelo donosi poslovnik o svom radu.

Troškovi rada Koordinacijskog tijela osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

Članak 25.b

Koordinacijsko tijelo izvješćuje Vladu Republike Hrvatske po potrebi, a najmanje jedanput godišnje, o:

- svom radu,
- stanju zaštite od neionizirajućih zračenja, provedbi mjera zaštite, te ocjeni ozračenja kritičnih skupina iz pučanstva kao i svekolikog pučanstva u Republici Hrvatskoj,
- strategiji razvoja i organizaciji zaštite od neionizirajućih zračenja u Republici Hrvatskoj,
- međunarodnoj suradnji na području zaštite od neionizirajućih zračenja, međunarodnim propisima a posebice o pristupanju međunarodnim ugovorima iz tog područja,
- i drugim pitanjima u svezi sa zaštitom od neionizirajućih zračenja u Republici Hrvatskoj.

Članak 16.

U članku 26. iza stavka 1. dodaje se novi stavak 2. koji glasi:

„Očevidnici iz stavka 1. ovoga članka minimalno sadrže podatke o korisniku, lokacijama, smještaju u prostoru, tehničkim značajkama pojedinog izvora, rezultatima izvršenih mjerenja u blizini izvora i dozvolama iz članka 14. ovoga Zakona.“

Članak 17.

Članak 27. mijenja se i glasi:

„Izvanredni i redovni upravni nadzor nad provedbom odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja ministarstvo nadležno za zdravstvo.

Izvanredni i redovni inspekcijski nadzor nad provedbom odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavljaju sanitarni inspektori Državnog inspektorata.

Izvanredni i redovni stručni nadzor nad ovlaštenim pravnim osobama koje obavljaju stručne poslove zaštite od neionizirajućeg zračenja obavlja ministarstvo nadležno za zdravstvo.“

Članak 18.

Članak 28. mijenja se i glasi:

„Kada sanitarni inspektor Državnog inspektorata u provedbi inspekcijskog nadzora utvrdi povredu ovoga Zakona ili propisa donesenog na temelju ovoga Zakona, obvezan je po službenoj dužnosti pokrenuti upravni postupak i narediti odgovarajuće inspekcijske mjere u skladu s ovim Zakonom.

U provedbi inspekcijskog nadzora sanitarni inspektor Državnog inspektorata ima pravo i obvezu u skladu s ovim Zakonom strankama narediti slijedeće inspekcijske mjere:

1. privremeno ili trajno zabraniti djelatnost, uporabu ili promet izvora neionizirajućeg zračenja,
2. zabraniti rad rukovateljima koji ne ispunjavaju propisane stručne uvjete za rad s izvorima neionizirajućeg zračenja,
3. zabraniti rad s izvorima neionizirajućeg zračenja rukovateljima koji ne udovoljavaju propisanim zdravstvenim uvjetima.

Stranke u smislu inspekcijskog nadzora mogu biti ovlaštena pravna osoba, rukovatelj, pravna i fizička osoba koja upotrebljava ili stavlja u promet izvore neionizirajućeg zračenja i nositelj drugih stvarnih prava na izvoru neionizirajućeg zračenja.

Mjere iz stavka 1. ovoga članka sanitarni inspektor naređuje rješenjem.

Žalba, odnosno pokrenuti upravni spor protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa njegovo izvršenje.“

Članak 19.

Članak 29. mijenja se i glasi:

„U obavljanju inspekcijskog nadzora sanitarni inspektor Državnog inspektorata ovlašten je pravnim i fizičkim osobama koje upotrebljavaju izvore neionizirajućeg zračenja narediti:

1. mjerenje razine neionizirajućeg zračenja u roku koji ne može biti duži od 30 dana,
2. poduzimanje propisanih mjera za zaštitu od neionizirajućeg zračenja.

Mjere iz stavka 1. ovoga članka naređuju se rješenjem.

Žalba, odnosno pokrenuti upravni spor protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa njegovo izvršenje. „

Članak 20.

Članak 30. mijenja se i glasi:

Novčanom kaznom u iznosu od 300.000,00 do 1.000.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. izvore neionizirajućeg zračenja upotrebljava ili stavlja u promet bez dozvole (članak 14. stavak 1. i 2.),
2. izvore neionizirajućih zračenja upotrebljava ili stavlja u promet protivno uvjetima ovoga Zakona i uvjetima koje je propisao ministar nadležan za zdravstvo (članak 14. stavak 1. i 2.),
3. ne osigura mjerenje razina neionizirajućeg zračenja u propisanim rokovima (članak 17. stavak 1.),
4. ne osigura ispitivanje izvora neionizirajućeg zračenja u propisanim rokovima (članak 17. stavak 2.),
5. ne postupi po rješenju inspektora kojim je naređena provedba kakve radnje ili mjere (članak 28. i 29.).

Novčanom kaznom u iznosu od 60.000,00 do 100.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i fizička osoba te odgovorna osoba u pravnoj osobi.“

Članak 21.

Članak 31. mijenja se i glasi:

„Novčanom kaznom u iznosu od 150.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. na poslovima s izvorima neionizirajućeg zračenja zaposli osobu koja nema propisano posebno stručno obrazovanje ili ga ne uputi na obnavljanje stručnog obrazovanja u propisanom roku (članak 12.),

2. na poslovima s izvorima neionizirajućeg zračenja zaposli osobu koja ne ispunjava propisane zdravstvene uvjete (članak 13.).

Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 do 50.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i fizička osoba te odgovorna osoba u pravnoj osobi.“

Članak 22.

Članak 33. mijenja se i glasi:

Do stupanja na snagu pravilnika iz članka 32. ovoga Zakona, osim odredbi koje su protivne ovome Zakonu, ostaju na snazi:

1. Pravilnik o zaštiti od elektromagnetskih polja (»Narodne novine«, br. 146/14.)

2. Pravilnik o temeljnim zahtjevima za uređaje koji proizvode optičko zračenje te uvjetima i mjerama zaštite od optičkog zračenja (»Narodne novine«, br. 204/03. i 91/07.),

3. Naredba o visini i načinu plaćanja troškova ispitivanja sukladnosti za uređaje koji proizvode optičko zračenje ili u sebi imaju ugrađene izvore optičkih zračenja (»Narodne novine«, br. 91/06.),

4. Pravilnik o zdravstvenim uvjetima kojima moraju udovoljavati radnici koji obavljaju poslove s izvorima neionizirajućeg zračenja (»Narodne novine«, br. 59/16.).“

Članak 23.

Članak 35. mijenja se i glasi:

„Postupci započeti na temelju Zakona o zaštiti od neionizirajućeg zračenja („Narodne novine“, broj 91/10 i 114/18) koji nisu dovršeni do stupanja na snagu ovoga Zakona, dovršit će se prema odredbama toga Zakona.“

Članak 24.

Iza članka 35. dodaje se novi članka 35. a koji glasi:

Članak 35. a

„Ministar nadležan za zdravstvo obvezan je osnovat Koordinacijsko tijelo iz članka 25. ovog Zakona u roku od trideset dana od dana stupanja ovog Zakona na pravnu snagu.“

Članak 25.

Ovaj Zakon stupa na snagu 01. siječnja 2020. godine.

Obrazloženje:

Uz članak 1.

Ovim člankom briše se definicija s obzirom da se ista ne koristi u ovom Zakonu, a u podzakonskim propisima je definirana. Definicija *građevinskog područja* usklađuje se s općeprihvaćenom definicijom iz Zakona o prostornom uređenju.

Uz članak 2.

Ovim člankom dodaje se riječ „uključenost“- uključenost javnosti u skladu s Arhuškom konvencijom, odnosno hrvatskim Zakonom o potvrđivanju Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša konvencije (NN 1/2007).

Uz članak 3.

Ovim člankom propisuje se proširenje načela predostrožnosti na sve osobe izložene mogućem štetnom utjecaju neionizirajućeg zračenja.

Uz članak 4.

Ovim člankom uvodi se primjena optimizacije prema načelu dovoljnosti ALARA – As Low as Reasonably Achievable (Princip zaštite od zračenja kojim se dozvoljena doza zračenja limitira na razumno nisku razinu kao kompromis između ekstremnih troškova za ostvarenje ništavnih posljedica i još uvijek ostvarljivo gotovo ništavnih, no uz razumne troškove. Akronim engleskog naziva As Low As Reasonably Achievable (onoliko nisko koliko se razumno može postići).

Uz članak 5.

Ovim člankom propisuje se primjena načela „uključenosti“, u skladu s Arhuškom konvencijom, odnosno hrvatskim Zakonom o potvrđivanju Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša konvencije (NN 1/2007).

Uz članak 6.

Ovim člankom u stavku 7. uređuje se preciznija definicija koja naglašava da se smještaj odnosi na smještaj izvora u prostoru.

U stavku 8 se uređuje implementacija obaveze propisane Mjerom br.10 STRATEGIJE RAZVOJA ŠIROKOPOJASNOG PRISTUPA U REPUBLICI HRVATSKOJ U RAZDOBLJU OD 2016. DO 2020. GODINE na način da se ista odnosi na sve obveznike provođenja mjera ovoga Zakona;

Stavkom 9 uređuje se implementacija prava na pristup informacijama, u skladu s posebnim propisima o pravu na pristup informacijama i Arhuškom konvencijom, odnosno hrvatskim Zakonom o potvrđivanju Konvencije o pristupu informacijama, sudjelovanju javnosti u odlučivanju i pristupu pravosuđu u pitanjima okoliša konvencije (NN 1/2007). Cilj Konvencije (članak 1) Radi doprinosa zaštiti prava svake osobe sadašnjega i budućih naraštaja na život u okolišu pogodnom za njegovo ili njezino zdravlje i dobrobit, svaka će stranka jamčiti pravo pristupa informacijama, sudjelovanja javnosti u odlučivanju o okolišu i pristupa pravosuđu u pitanjima okoliša sukladno odredbama ove Konvencije.

Uz članak 7.

Ovim člankom se u skladu s načelom predostrožnosti jasnije definira podjela područja izloženosti i uvodi područje posebne osjetljivosti koje obuhvaća zatvorene prostore koji služe za boravak djece i

starijih osoba (predškolske i školske ustanove, domovi, bolnice, lječilišta, rodilišta, stambene prostore i druge smještajne objekte, te druge prostore namijenjene za boravak dulji od 6 sati dnevno, odnosno 30 sati tjedno) s ciljem da se provedbenim aktima ovoga Zakona u tim prostorima utvrde niže granice dozvoljenog zračenja. Mjenja se definicija područja povećane osjetljivosti na način da obuhvaća sve zatvorene i otvorene prostore unutar građevinskog područja. Značenje građevinskog područja izjednačuje se s definicijom građevinskog područja iz posebnih propisa prostornog uređenja.

Uz članak 8.

Ovim člankom uvodi se implementacija obaveze propisane Zakonom o elektroničkim komunikacijama (NN 73/08, 90/11, 133/12, 80/13, 71/14) koji u članku 30, stavak 2 navodi :“ Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave obavezne su planirati u svojim dokumentima prostornog uređenja elektroničku komunikacijsku infrastrukturu i drugu povezanu opremu pri čemu se osobito moraju zadovoljiti zahtjevi zaštite ljudskog zdravlja, zaštite prostora i očuvanja okoliša“.

Uvodi se obveza da se u prostornim planovima, osim dosadašnje obveze planiranja područja unutar kojih je dozvoljen smještaj antenskih stupova baznih postaja, propisuju i drugi uvjeti za smještaj izvora u prostor, posebice krovnih prihvata baznih postaja, s obzirom da se ovim izmjenama uvažavaju preporuke iz Rezolucije Europskog parlamenta 2008/2211 (INI) Health concerns associated with electromagnetic fields , kojom se traži da se na temelju dogovora zainteresiranih strana industrije, javne vlasti i udruga građana odrede kriteriji za postavljanje izvora neionizirajućeg zračenja, te da se osigura da se barem škole, jaslice, domovi umirovljenika i zdravstvene ustanove drže "čistim", odnosno na posebno određenoj udaljenosti od izvora. Osim toga, uzima se u obzir činjenica da umjetni izvori neionizirajućeg zračenja koji se nalaze u prostoru nedvojbeno utječu na zdrav okoliš.

Uvodi se obveza propisivanja posebnih uvjeta izmještanja ili rekonstrukcije izvora u postupcima gradnje novih zgrada namijenjenih boravku ljudi u slučajevima kada je to potrebno radi usklađenja tog izvora s uvjetima ovoga Zakona i provedbenim propisima donesenim na temelju ovoga Zakona.

Uz članak 9.

Ovim člankom propisuje se ograničavanje dnevne izloženosti radnika i rukovoditelja na radno vrijeme 8 sati dnevno kako bi se izbjegla produljena kontinuirana izloženost tijekom mogućeg prekovremenog rada i omogućilo oporavak organizma.

Uz članak 10.

Ovim člankom propisuju se uvjeti, dozvole i rokovi za izvore elektromagnetskih polja.

Uz članak 11.

Obzirom da je nedvojbeno da se u Hrvatskoj veliki broj telekomunikacijskih baznih postaja postavlja protivno propisima kojima se regulira gradnja i smještaj u prostoru, smatramo svrsishodnim da se prilikom izdavanja dozvola za uporabu i promet od strane ministra nadležnog za zdravstvo preispituje jesu li zadovoljeni uvjeti smještanja u prostoru prema posebnim propisima, odnosno posjeduje li podnositelj zahtjeva uporabnu dozvolu nadležnog tijela graditeljstva. Naime, posebnim zakonom kojim se uređuje gradnja je propisana prekršajna kazna za puštanje u rad građevina ili dijela građevine bez uporabne dozvole. Također, uzevši u obzir da je ukinuta obveza ishoda upravnih akata prilikom postavljanja izvora u prostor, a samim time i obveza uključivanja lokalnih zajednica, građana susjeda i stanara u fazi planiranja projekata, uvodi se obveza prilaganja suglasnosti lokalne, odnosno mjesne samouprave.

Uz članak 12.

Ovim člankom uvodi se primjereno usklađivanje „zatečenih“ izvora s novim uvjetima ovoga Zakona

Uz članak 13.

Ovim člankom uređuje se javna objava podataka sukladno Zakonu o pravu na pristup informacijama i preporukama iz upozorenjima iz izvješća Ureda pučkog pravobranitelja.

Uz članak 14.

Izmjenama i dopunama 2010. godine ukinut je Institut za zračenje i Povjerenstvo za zaštitu od neionizirajućeg zračenja kao tijela nadležna za praćenje međunarodnih propisa, preporuka i standarda, suradnju s istraživačkim ustanovama u svrhu poticanja istraživanja koja podupiru provedbu ovoga Zakona, oblikovanje metoda praćenja stanja zaštite od neionizirajućih zračenja, praćenje utjecaja neionizirajućih zračenja na temelju bioloških pokazatelja kod djelatnika koji rade s izvorima tih zračenja, vođenje evidencije o izvorima neionizirajućih zračenja, osobama koje rade s tim izvorima, stupnju njihove izloženosti, zdravstvenoj sposobnosti za rad i stupnju izloženosti pučanstva, odnosno pojedinih grupa iz pučanstva, davanje mišljenja ministru zdravstva u postupku davanja odobrenja za obavljanje djelatnosti s izvorima neionizirajućih zračenja, izrađivanje stručnih podloge za nastavne programe i planove za dopunsku izobrazbu djelatnika koji rade s izvorima neionizirajućih zračenja, organiziranje dopunske stručne izobrazbe djelatnika koji rade s izvorima neionizirajućih zračenja i provjeru tog znanja, te druge poslove koji su im stavljeni u nadležnost. Ukidanjem tih tijela ponajviše je izostala horizontalna koordinacija tijela javne uprave. Trenutno ne postoji oblici horizontalne suradnje između središnjih tijela državne uprave, ne osigurava se odgovarajuća koordinacija i usklađenost njihova rada, po pitanju provedbe ovoga Zakona i pitanjima prijedloga akata planiranja (projekti, planovi, programi, strategije, politika i sl.) i standarda pružanja upravnih usluga. Zbog svega navedenog predlažemo osnivanje Nacionalnog koordinacijskog tijela za zaštitu od neionizirajućeg zračenja.

Uz članak 15.

Ovim člankom propisuje se sastav i djelokrug Koordinacijskog tijela te poslovi koje obavlja u svrhu provođenja politike zaštite od neionizirajućeg zračenja, kao i izvješća Koordinacijskog tijela.

Uz članak 16.

Ovaj članak propisuje minimalne, odnosno obavezne podatke koje moraju sadržavati očevidnici, a koje se prenose iz podzakonskih propisa u odredbe ovoga Zakona.

Uz članak 17.

Ovim člankom uvodi se obveza provođenja izvanrednog i redovnog upravnog, inspekcijskog i stručnog nadzora.

Uz članke 18. – 19.

Ovim člancima preciznije se uređuje postupanje sanitarnog inspektora Državnog inspektorata obveza provođenja izvanrednog i redovnog upravnog, inspekcijskog i stručnog nadzora.

Uz članke 20. -21.

Ovim člancima se zbog ranije utvrđenih povreda ovoga Zakona i posebnih propisa udvostručuju novčane kazne za prekršaj.

Uz članak 22.

Ovaj članak propisuju Pravilnike i njihovo zakonsko stupanje na snagu.

Uz članak 23.

Ovim člankom propisuje se dovršetak postupaka koji nisu bili dovršeni do stupanja ovog Zakona na snagu.

Uz članak 24.

Ovim člankom propisuje se obveza Ministra da osnuje koordinacijsko tijelo.

Uz članak 25.

Ovim člankom propisuje se stupanje Zakona na snagu.

V. TEKST ODREDBI VAŽEĆEG ZAKONA KOJE SE MIJENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Članak 2.

Pojedini pojmovi u smislu ovoga Zakona imaju sljedeće značenje:

- neionizirajuće zračenje jesu elektromagnetska polja i elektromagnetski valovi frekvencije niže od 3.000.000 GHz ili ultrazvuk frekvencije niže od 500 MHz koji u međudjelovanju s tvarima ne stvaraju ione,
- elektromagnetski val jesu titraji međusobno povezanih električnog i magnetskog polja koji se šire prostorom,
- frekvencija jest broj titraja u jednoj sekundi, a izražava se jedinicom herc (Hz),
- ultrazvuk jest zvuk čija je frekvencija viša od granice čujnosti ljudskog uha, tj. zvuk frekvencije iznad 20 kHz,
- kavitacija jest stvaranje pojačano oscilirajućih mjehurića plina u tekućinama i tkivima unošenjem mehaničke energije vanjskim izvorima,
- optičko zračenje jesu elektromagnetski valovi frekvencije od 300 GHz do 3.000.000 GHz,
- koherencija jest svojstvo elektromagnetskog vala da između dviju točaka u prostoru i vremenu postoji odnos konstantne faze titranja,
- koherentno elektromagnetsko zračenje jest zračenje kod kojeg je u smjeru širenja održana koherencija na duljini većoj od 1 mm,
- izvor neionizirajućeg zračenja jest svaki uređaj koji proizvodi jednu ili više vrsta neionizirajućeg zračenja,
- laser jest izvor neionizirajućeg zračenja koji odašilje usmjereno koherentno elektromagnetsko zračenje u idealnim uvjetima na jednoj frekvenciji, a stvarno u uskom pojasu frekvencija u optičkom području,
- promet izvora neionizirajućeg zračenja jest: proizvodnja, nabava, prodaja, prijenos, prijevoz, provoz, prerada, uvoz, iznajmljivanje, nasljeđivanje, ustupanje i održavanje,
- temeljni zahtjevi za uređaje koji proizvode neionizirajuće zračenje jesu sigurnost, točnost, izdržljivost, utjecaj na okoliš, kontrola količine zračenja koje proizvode, odgovarajuće oznake značajki uređaja, pripadajuća dokumentacija te upute za uporabu,
- rukovatelj jest osoba koja radi, rukuje ili je odgovorna za uporabu izvora neionizirajućeg zračenja,
- ovlaštena pravna osoba jest pravna osoba koju je ministar nadležan za zdravstvo rješenjem ovlastio za obavljanje stručnih poslova zaštite od neionizirajućeg zračenja.

II. NAČELA ZAŠTITE OD NEIONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA

Članak 4.

Zaštita od neionizirajućeg zračenja provodi se na načelima predostrožnosti i ograničenja izlaganja neionizirajućem zračenju.

Članak 5.

Načelo predostrožnosti provodi se primjenom mjera zaštite kojima se sprečavaju ili smanjuju štetni učinci za život i zdravlje osoba koje obavljaju djelatnost s izvorima neionizirajućeg zračenja i osoba koje su izložene neionizirajućem zračenju.

Članak 6.

Načelo ograničenja izlaganja neionizirajućem zračenju ostvaruje se utvrđivanjem gornje granice dopuštene izloženosti ljudi neionizirajućem zračenju i primjenom granica za najveću razinu neionizirajućeg zračenja koju smije emitirati izvor neionizirajućeg zračenja.

Granice zračenja utvrđene na temelju ovoga Zakona ne primjenjuju se na medicinsko izlaganje neionizirajućem zračenju u svrhu dijagnostike i terapije koje je klinički opravdano.

III. MJERE ZAŠTITE OD NEIONIZIRAJUĆEG ZRAČENJA

Članak 7.

Mjere zaštite od neionizirajućeg zračenja jesu:

1. propisivanje graničnih razina i kontrola izloženosti ljudi neionizirajućem zračenju,
2. proračun i procjena razina zračenja u okolišu izvora neionizirajućeg zračenja,
3. mjerenje razine zračenja u okolišu izvora neionizirajućeg zračenja,
4. vremensko ograničavanje izloženosti ljudi neionizirajućem zračenju,
5. označivanje izvora neionizirajućeg zračenja i prostora u kojima su smješteni,
6. uporaba zaštitne opreme pri radu s izvorima neionizirajućeg zračenja ili radu u prostorima s neionizirajućim zračenjem,
7. određivanje uvjeta za smještaj, nabavu i uporabu izvora neionizirajućeg zračenja,
8. obrazovanje i stručno usavršavanje rukovatelja vezano uz zaštitu od neionizirajućeg zračenja,
9. utvrđivanje i praćenje zdravlja osoba koje su na radnim mjestima izložene neionizirajućem zračenju,
10. osobna i uzajamna zaštita ljudi od izlaganja neionizirajućem zračenju,

11. osiguranje stručnih radnika, tehničkih, financijskih i drugih uvjeta za provedbu mjera zaštite od neionizirajućeg zračenja,
12. vođenje evidencije o izvorima neionizirajućeg zračenja i o izloženosti rukovatelja izvorima neionizirajućeg zračenja,
13. nadzor nad izvorima neionizirajućeg zračenja i nad primjenom mjera zaštite.

Članak 8.

Poveznice:

Izvori elektromagnetskih polja ili uređaji, postrojenja i građevine koji sadrže izvore elektromagnetskih polja smiju se upotrebljavati i stavljati u promet samo ako ispunjavaju temeljne zahtjeve sukladno njihovoj namjeni i u uvjetima primjene ne zrače i ne izlažu ljude zračenju iznad graničnih razina propisanih za elektromagnetska polja.

Temeljne zahtjeve za izvore, uređaje, postrojenja i građevine koje sadrže izvore elektromagnetskih polja iz stavka 1. ovoga članka te granične razine tih polja, postupke njihova provjeravanja i uvjete za dobivanje ovlasti za obavljanje tih postupaka propisat će pravilnikom, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra nadležnog za elektroničke komunikacije, ministar nadležan za zdravstvo.

V. ZDRAVSTVENI UVJETI ZA RUKOVATELJE KOJI SU IZLOŽENI NEIONIZIRAJUĆEM ZRAČENJU

Članak 13.

Rukovatelji koji obavljaju poslove s izvorima neionizirajućeg zračenja i pritom mogu biti izloženi zračenju iznad granica propisanih pravilnikom iz članka 8. stavka 2. i članka 9. stavka 2. ovoga Zakona moraju udovoljavati posebnim zdravstvenim uvjetima.

Zdravstvena sposobnost za obavljanje poslova s izvorima neionizirajućeg zračenja iz stavka 1. ovoga članka mora se provjeravati za učenike i studente prije početka školovanja za rad s izvorima neionizirajućeg zračenja i za rukovatelje prije početka i tijekom rada s izvorima neionizirajućeg zračenja.

Zdravstvene uvjete kojima moraju udovoljavati osobe iz stavka 1. i 2. ovoga članka, učestalost zdravstvenih pregleda te sadržaj, način i rokove čuvanja podataka o tim pregledima propisat će pravilnikom ministar nadležan za zdravstvo.

Provjeru zdravstvene sposobnosti iz stavka 2. ovoga članka obavljaju zdravstvene ustanove i trgovačka društva koja obavljaju djelatnost medicine rada te specijalisti medicine rada u privatnoj praksi koje ovlašćuje ministar nadležan za zdravstvo.

VI. DOZVOLE

Članak 14.

Izvore elektromagnetskih polja za koje je obvezna dozvola za uporabu i promet, uvjete za izdavanje dozvole, rokove važenja i uvjete za produženje rokova važenja dozvole te troškove izdavanja dozvole utvrdit će pravilnikom, uz prethodno pribavljeno mišljenje ministra nadležnog za elektroničke komunikacije, ministar nadležan za zdravstvo.

Izvore optičkog zračenja za koje je obvezna dozvola za uporabu i promet, uvjete za izdavanje dozvole, rokove važenja dozvole, uvjete za produženje rokova važenja dozvole te troškove izdavanja dozvole utvrdit će pravilnikom ministar nadležan za zdravstvo.

Članak 15.

Dozvolu iz članka 14. ovoga Zakona daje, odnosno uskraćuje ministar nadležan za zdravstvo rješenjem protiv kojeg nije dopuštena žalba, već se protiv toga rješenja može pokrenuti upravni spor.

Uz zahtjev za izdavanje dozvole iz stavka 1. ovoga članka pravna, odnosno fizička osoba obvezna je priložiti mišljenje ovlaštene pravne osobe o ispunjavanju uvjeta propisanih provedbenim propisima donesenim na temelju odredaba ovoga Zakona.

IX. JAVNOST PODATAKA

Članak 24.

Podaci o provedbi mjera zaštite od neionizirajućeg zračenja, zračenju prirodnih izvora, statističkim obradama izloženosti neionizirajućem zračenju rukovatelja, odnosno drugih osoba te o projektiranju, gradnji i uporabi izvora neionizirajućeg zračenja su javni, osim ako nisu klasificirani sukladno posebnome zakonu.

Na pristup podacima iz stavka 1. ovoga članka primjenjuje se Zakon o pravu na pristup informacijama.

X. SAMOPROCJENA

Članak 25.

U cilju kontinuiranog poboljšanja zaštite od neionizirajućeg zračenja ministar nadležan za zdravstvo mora najmanje svakih pet godina provesti samoprocjenu važećih propisa iz područja zaštite od neionizirajućeg zračenja.

Radi provedbe samoprocjene iz stavka 1. ovoga članka ministar nadležan za zdravstvo može osnovati povjerenstvo sastavljeno od domaćih stručnjaka ili zatražiti međunarodnu reviziju propisa iz područja zaštite od neionizirajućeg zračenja.

Troškovi samoprocjene osiguravaju se u državnom proračunu Republike Hrvatske.

XI. OČEVIDNICI

Članak 26.

Pravne, odnosno fizičke osobe kojima je sukladno ovome Zakonu izdana dozvola za uporabu, odnosno promet izvora neionizirajućeg zračenja, ovlaštene pravne osobe i ministarstvo nadležno za zdravstvo obvezni su voditi očevidnike čiji sadržaj, način vođenja i rokove čuvanja pravilnikom propisuje ministar nadležan za zdravstvo.

XII. UPRAVNI, INSPEKCIJSKI I STRUČNI NADZOR

Članak 27.

Upravni nadzor nad provedbom odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavlja ministarstvo nadležno za zdravstvo.

Inspeksijski nadzor nad provedbom odredbi ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavljaju sanitarni inspektori Državnog inspektorata.

Stručni nadzor nad ovlaštenim pravnim osobama koje obavljaju stručne poslove zaštite od neionizirajućeg zračenja obavlja ministarstvo nadležno za zdravstvo.

Članak 28.

Ako tijekom inspeksijskog nadzora ili na temelju izvješća ovlaštene pravne osobe utvrdi povredu ovoga Zakona ili propisa donesenog na temelju ovoga Zakona, sanitarni inspektor Državnog inspektorata ovlašten je:

1. privremeno ili trajno zabraniti djelatnost, uporabu ili promet izvora neionizirajućeg zračenja,
2. zabraniti rad rukovateljima koji ne ispunjavaju propisane stručne uvjete za rad s izvorima neionizirajućeg zračenja,
3. zabraniti rad s izvorima neionizirajućeg zračenja rukovateljima koji ne udovoljavaju propisanim zdravstvenim uvjetima.

Mjere iz stavka 1. ovoga članka sanitarni inspektor Državnog inspektorata naređuje rješenjem.

Žalba, odnosno pokrenuti upravni spor protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa njegovo izvršenje.

Članak 29.

U obavljanju inspeksijskog nadzora sanitarni inspektori Državnog inspektorata ovlašteni su:

1. narediti mjerenje razine neionizirajućeg zračenja pravnim i fizičkim osobama koje upotrebljavaju izvore neionizirajućeg zračenja,
2. narediti poduzimanje propisanih mjera za zaštitu od neionizirajućeg zračenja.

Mjere iz stavka 1. ovoga članka naređuju se rješenjem.

Žalba, odnosno pokrenuti upravni spor protiv rješenja iz stavka 2. ovoga članka ne odgađa njegovo izvršenje.

XIII. PREKRŠAJNE ODREDBE

Članak 30.

Novčanom kaznom u iznosu od 150.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. izvore neionizirajućeg zračenja upotrebljava ili stavlja u promet bez dozvole (članak 14. stavak 1. i 2.),
2. izvore neionizirajućih zračenja upotrebljava ili stavlja u promet protivno uvjetima koje je propisao ministar nadležan za zdravstvo (članak 14. stavak 1. i 2.),
3. ne osigura mjerenje razina neionizirajućeg zračenja u propisanim rokovima (članak 17. stavak 1.),
4. ne osigura ispitivanje izvora neionizirajućeg zračenja u propisanim rokovima (članak 17. stavak 2.),
5. ne postupi po rješenju inspektora kojim je naređena provedba kakve radnje ili mjere (članak 28. i 29.).

Novčanom kaznom u iznosu od 30.000,00 do 50.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i fizička osoba te odgovorna osoba u pravnoj osobi.

Članak 31.

Novčanom kaznom u iznosu od 100.000,00 do 200.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba ako:

1. na poslovima s izvorima neionizirajućeg zračenja zaposli osobu koja nema propisano posebno stručno obrazovanje ili ga ne uputi na obnavljanje stručnog obrazovanja u propisanom roku (članak 12.),
2. na poslovima s izvorima neionizirajućeg zračenja zaposli osobu koja ne ispunjava propisane zdravstvene uvjete (članak 13.).

Novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 30.000,00 kuna za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se i fizička osoba te odgovorna osoba u pravnoj osobi.

XIV. PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 33.

Do stupanja na snagu pravilnika iz članka 32. ovoga Zakona, osim odredbi koje su protivne ovome Zakonu, ostaju na snazi:

1. Pravilnik o zaštiti od elektromagnetskih polja (»Narodne novine«, br. 203/03., 15/04. i 41/08.),
2. Pravilnik o temeljnim zahtjevima za uređaje koji proizvode optičko zračenje te uvjetima i mjerama zaštite od optičkog zračenja (»Narodne novine«, br. 204/03. i 91/07.),
3. Naredba o visini i načinu plaćanja troškova ispitivanja sukladnosti za uređaje koji proizvode optičko zračenje ili u sebi imaju ugrađene izvore optičkih zračenja (»Narodne novine«, br. 91/06.),
4. Pravilnik o poslovima, zdravstvenim uvjetima i procjeni rizika od neionizirajućih zračenja (»Narodne novine«, br. 38/08.).

Članak 35.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o zaštiti od neionizirajućih zračenja (»Narodne novine«, br. 105/99.).